

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

red. en sekr. riouwstr. 59, wormerveer

adm. kon. wilhelminalaan 38, leersum

C. P. PLOOY — EDE

Gods verrassende „maar”

„Maar nu, zo zegt de HERE, uw Schepper, o Jacob, en uw Formeerder, o Israël: Vrees niet, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt mijn.”

(Jes. 43 : 1)

Hier is letterlijk de HERE God zelf aan het woord. En het eerste woord is het woord „maar”.

Als wij beginnen te „maren” is dat meestal geen goed teken.

„Jij altijd met je ge-maar...” zeggen we tegen iemand die altijd met tegenwerpingen en bezwaren komt aandragen.

Als de HERE met „maar” begint is dat meestal een goed teken. Dan komt er iets wat wij niet hadden verwacht: de verrassing van de blijde boodschap!

Als u de moeite neemt eens te lezen wat in Jes. 42 : 18-25 voorafgaat, dan ziet u direkt, dat het er niet zo best voorstond. Jeruzalem verwoest, het volk in ballingschap, en wie heeft dat allemaal gedaan? Is het niet de HERE zelf, tegen wie wij gezondigd hebben, — zo zeggen de ballingen in Babel. God laat niet met zich spotten en spelen, zeker niet door zijn eigen volk. We hebben het niet te ruim als Gods verguisde liefde ontbrandt in toorn! Niet om te verdelgen, maar om te behouden, kastijdt de hemelse Vader zijn kinderen soms, zij het met een bloedend hart.

Zij zullen 't in Babel bijna niet meer hebben durven geloven, en toch komt er het „verrassende maar” van het Evangelie!

„Maar... vrees niet, want Ik heb u verlost, ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt van Mij, zegt de HERE uw Schepper o Jacob en uw Formeerder, o Israël.”

Dat is een ommekeer van de duisternis tot het licht, van Babel naar Jeruzalem, en je mag wel zeggen: een ommekeer als in de Pniëlnacht, van Jacob naar Israël. Toen heeft de HERE met Jacob afgerekend, maar Israël kwam geloofsoverwinnend uit de strijd. Wel gekneusd, maar toch overwinnend. En met de zegen van God!

Zo zal Israël uit Babel komen, gekneusd en uitgedund, maar onder de zegen des HEREN.

Zouden tegenover dit verrassende „maar” van Gods genade alle maars van onze twijfels niet moeten verdwijnen als sneeuw voor de zon?

„Vrees niet.” Hoe vaak klinkt dit woord niet als de HERE zich openbaart in zijn genade en heerlijkheid: vrees niet? Ik kom u niet verdelgen, maar verlossen!

Komt God dan niet afrekenen met ons?

Dat heeft Hij al gedaan. Op Golgotha. Met Jezus aan het kruis heeft Hij onze zonden verrekend. Daarom behoeven we toch niet meer bang te zijn?

Er zijn nog altijd christenen, die bang zijn om hun God te ontmoeten, ... bij het avondmaal, en bij het sterven, en in het laatste gericht.

Hoe kunnen wij God ontmoeten, met al onze schuldige tekorten, met al onze twijfels? Maar de HERE zegt:

„Vrees niet, want Ik heb u verlost... op Golgotha.

Ik heb u toch bij uw naam geroepen.”

Maar geen algemeen aanbod van genade, maar heel persoonlijk bij uw naam geroepen!

Zegt u, dat dat toch bij het avondmaal niet gebeurt?

Neen, maar het is al veel eerder gebeurd: bij uw doop.

Toen is toch uw naam genoemd vanwege de HERE God zelf, en toen is uw naam met Zijn Naam verbonden: Petra, André... ik doop je in de Naam...! En Hij schaamt zich daar nog altijd niet voor. Als een rijke jongen trouwt met een arm meisje zeggen we dat dat helemaal niet past. Maar wat denkt u van de combinatie: Gods Naam met uw naam? Maar de HERE schaamt zich niet voor deze verbintenis.

Hij heeft ons bij onze naam geroepen: Hij ons... wij Hem niet. Hij is begonnen. En Hij heeft ons zo tot de zijnen gemaakt. Zijn eigendom. „De schapen zijner weide”. Dan behoeven we toch niet te vrezen, als we als zijn schapen maar blijven in zijn weide. Want daar staat het kruis van Christus achter. Zijn offer van verzoening staat er achter, achter ons verlost zijn, achter dat geroepen zijn bij onze naam, en achter dat van de HERE zijn. Achter onze doop en achter het avondmaal en vóór het laatste gericht verrijst levensgroot en levenreddend het Kruis!

Vrees daarom niet, geloof alleen!

En toen de HERE ons riep bij onze doop, riep Hij ons al tegelijk naar het avondmaal. Daar hebben we geen extra roeping tussendoor en nog eens overheen voor nodig. Onze roeping bij onze naam toen we gedoopt werden „blijft gedurende heel ons leven van kracht”. Ze geldt dus ook voor het avondmaal, ja, ze blijft gelden tot in het uur van onze dood. Ook dan moogt u in geloof horen en aannemen de blijde boodschap: vrees niet, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt van MIJ!

Wat een troost en licht en blijdschap! In leven en sterven, met lichaam en ziel, ondanks zonde en twijfel, door strijd en aanvechting heen — van HEM, gekocht met het bloed en geheiligd door de Geest van Jezus Christus, mijn Heer en mijn God.

Voor-echtelijk samenleven (4)

Zoals ik de vorige maal toezegde, geef ik nu de tekst weer van de toelichting die ikzelf ooit (het was in 1974) schreef op een besluit van de kerkeraad van de (toen nog niet) Nederlands Gereformeerde Kerk van Amsterdam-centrum. Het besluit om jongelui die voor-echtelijk samenleven en daarna voor een te sluiten huwelijk de kerkelijke bevestiging vragen, niet zonder meer ter wille te zijn. Hier volgt het toen geschrevene:

„Enige tijd geleden heeft onze kerkeraad het besluit genomen, dat hij jonge mensen, die, zoals dat de laatste jaren in onze maatschappij steeds meer de gewoonte wordt, reeds voor het huwelijk zijn gaan samenwonen, niet zonder meer in het huwelijk zal bevestigen wanneer zij gaan trouwen.

Het gaat hier niet om jongelui die weliswaar op deze wijze hun huwelijk voortijdig begonnen zijn, maar die daarna tot het inzicht gekomen of gebracht zijn, dat dit begin van hun huwelijk niet goed was en die daarom nu hun fout willen goedmaken, een geordend huwelijk willen aangaan en daarvoor een kerkelijke bevestiging aanvragen. Wij zullen zo'n verzoek dan zeker niet afwijzen. Een zodanig verzoek is voor ons wel aanleiding tot een pastoraal gesprek met de nodige diepgang om de mentaliteit van de aanvragers te proeven, maar wanneer dat gesprek een bevredigend verloop heeft, zullen wij van harte in een kerkelijke huwelijksbevestiging bewilligen.

Maar wij hebben met de genomen maatregel die gevallen op het oog, waarin jonge mensen als getrouwen samenleven en daarna tot een huwelijk besluiten om geen andere dan zakelijke redenen, bijvoorbeeld dat er een kind verwacht wordt, dat men een vaste betrekking gekregen heeft, dat er een betere woning beschikbaar is of dat men meent elkander voldoende te kennen om het samenleven door een officieel huwelijk te bestendigen. Wanneer in zo'n situatie een kerkelijke huwelijksbevestiging aangevraagd wordt is er ook dan voor ons reden om een pastoraal gesprek te organiseren en als dan blijkt, dat de jongelui op geen enkele wijze bereid zijn toe te geven dat hun handelwijze onjuist is, dat zij juist omgekeerd geheel in de verdediging gaan en derhalve blijken te geven van een zeer bewuste en overdachte handelwijze, dan treedt

in dat geval de aangenomen regel in werking. Wij weigeren dan een kerkelijke huwelijksbevestiging en spreken daarmee uit, dat wij aan de nieuwe moraal, die op dit punt bezig is zich in de samenleving te vormen, niet willen medewerken.

In overeenstemming met de gemeente van Christus van alle eeuwen en alle plaatsen houden wij staande, dat alleen openlijk gesloten huwelijken te erkennen zijn en dat onderhands gesloten huwelijken, hoe zuivere en wederzijdse liefde en trouw daar ook achter staan, de weg effenen voor de hoerij. Zulke verbintenissen behoeven zelf geen hoerij te zijn, maar heel objectief gesproken werken zij hoerij in de hand. „Om der wille van hoerij”, zegt Paulus, „moet iedere man zijn eigen vrouw hebben en iedere vrouw haar eigen man” (1 Cor. 7:2). Trouwen wil zeggen: openlijk tegen de samenleving zeggen: dit is mijn vrouw, dit is mijn man, u mag ons daar aan houden. Het is ook een vraag aan de samenleving: respecteer onze verbintenis. Op deze wijze heeft iedere man zijn eigen vrouw en iedere vrouw haar eigen man. En Paulus vindt dat een goede zaak met het oog op de hoerij. Niemand zal mij van hersenschimmen verdenken, als ik zeg dat dit gezichtspunt in onze tijd en in onze stad nog beachtenswaard is. Wij zijn allemaal zondige mensen en niemand kan zeggen, dat hoerij voor hem geen gevaar is. En het is dan ook opvallend, dat de nieuwe moraal, die het zonder officiële huwelijksluiting denkt af te kunnen, althans voor een tijd, oppervlakkig denkt over de zondige natuur van ons mensen. Het officiële huwelijk, waarin je je pubiek vastlegt op de belofte van trouw is een bescherming, voor onszelf en voor de samenleving. En voor de samenleving dragen wij elk persoonlijk verantwoordelijkheid.

Het medicijn tegen het euvel is dan ook vooral niet dat de jongelui dan maar zo gauw mogelijk moeten trouwen, om zo aan hun samenleven een wettige vorm te geven. Dan doen wij niet anders dan het probleem voor ons uit

Youth for Christ gebruikt als motto voor het werk de woorden van Paulus: „Ik schaam mij het evangelie niet”. Rom. 1:16. Meestal denk je bij die tekst aan het getuigen in de kring van ongelovigen. Misschien bedoelt Youth for Christ het ook zo. Want zij willen het evangelie brengen aan de jeugd die de goede tijding niet vernomen heeft en er is zeker moed voor nodig om in de trein of in je werkplaats uit te komen voor de Here Jezus en voor Gods geboden. Vaak zijn de woorden van Paulus, waarover we het nu hebben, zo verklaard, dat men wees op Rome als stad van cultuur. Paulus zou willen zeggen, dat hij ondanks de geleerden in

die stad, toch best daar op de markten het evangelie durft te prediken. Maar Rom. 1:16 begint met het redengevende woord „want” en dat slaat terug op zijn bereidverklaring om aan de gemeente van Rome het Woord Gods te prediken. Daar zal hij zich niet voor schamen! Paulus schrijft niet: Ik ben bereid om in Rome het evangelie te brengen. Maar: Ik ben bereid om u, in Rome, het evangelie te prediken. De broeders daar zouden misschien wel zeggen: wat Paulus zei, dat wisten we allang. Het zal Paulus niet deren. Dus beginnen we opgewekt aan de preken van aanstaande zondag. Niet de boekenkast langslopen met de vraag: kan ik ergens een briljante vondst doen; niet proberen het mooi te zeggen met moderne woordkunst, maar je laten bezielen door je opdracht en je verlangen om een blij bericht te brengen aan een gemeente die alles al weet, maar het graag opnieuw hoort alsof het voor het eerst was.

A. H. Algra, Sliedrecht

schuiven. De lichtvaardigheid komt dan in het huwelijk voor de dag en veelvuldig echtscheiden is daarvan het gevolg. Ik geef dan ook die jongelui gelijk, die zeggen: zo'n proeftijd vóór het huwelijk is beter dan het verbreken van een huwelijk. Inderdaad, maar wat beter is, is daarom nog niet goed. Nee, het alternatief is niet een onvoorbereid huwelijk. Al kunnen verlovingen te lang duren, tegenwoordig duren ze te kort (als ik tenminste met zo'n ouderwets woord als verloving nog terecht kan!). Hoe dan ook, een degelijke voorbereiding, maar dan ook een voorbereiding en niet een voorbereiding-al-doende. De huwelijksintimiteit behoort bewaard te blijven voor de tijd dat men zich officieel voor het leven aan elkander heeft verbonden. Dat is omdat men elkaar met de laatste intimiteit ook voor het leven beïnvloedt. Deze diepste intimiteit behoort door de grootst mogelijke zekeringen omgeven te worden. Het één vlees worden is geen zaak om lichtvaardig mee om te springen.

Ik kan mij voorstellen dat iemand nu vraagt: en wat doet u nu met jongelui, die dan wel niet openlijk samenwonen, maar toch doen alsof zij getrouwd zijn? Vroeger kwam dat door de gevolgen wel in de openbaarheid, maar tegenwoordig zijn er genoeg middelen om dat te voorkomen. Is de maatregel daarom niet wat huichelachtig?

Toch niet. Wij keuren dat even sterk af als het openlijk samenwonen. Zeggen zelfs, dat de openlijken in ieder geval hierdoor zich gunstig

onderscheiden van de heimelijken, dat ze niet stiekum doen. Maar wij voelen ons niet geroepen als detectives op nasporing te gaan. Het is dus mogelijk dat ze, in zonde levend, aan onze aandacht ontsnappen. Maar dat is geen reden om nu in alle gevallen maar werkloos toe te zien. „De intimis non iudicat ecclesia”, „Op wat heimelijk gebeurt heeft de kerk geen verhaal” — is een oude spreuk. Maar de publieke zede is een aangelegenheid van de christelijke gemeente en daarom, waar we zonder speurderswerk achter kunnen komen, daar doen we wat aan en voor de rest volstaan we met te zeggen, wat de Here gebiedt, verwijzend naar Hem, die waarheid in het verborgene wil (Ps. 51). „Want dit wil God: uw heiliging, dat gij u onthoudt van de hoerij, dat ieder uwer in heiliging en eerbaarheid zijn vat wete te verwerven, niet in hartstochtelijke begeerlijkheid, zoals ook de heidenen, die van God niet weten... want de Here is een Wreker van dit alles... want God heeft ons niet geroepen tot onreinheid, maar in heiliging”, (1 Thess. 4:3 v.v.).”

In de strekking van besluit en toelichting kan ik me nog goed vinden. Dat is trouwens voor iedereen te constateren, die mijn geschrijf van toen vergelijkt met dat van nu in deze artikelen. Toch is het geen onfeilbaar stuk. Het achteraf lezend en herlezend merk ik op dat er tussen de regels door een gedachtengang loopt die door de jongere generatie niet zo gemakkelijk herkend zal worden. Alsof het

grote en enige motief tot voorrechtelijk samenleven het met elkaar naar bed gaan zou zijn. Zo ervaren onze jongeren dat niet, geloof ik nu. Bij hen is het seksuele opgenomen in een breder pakket. Men zoekt gezelligheid en warmte bij elkaar. In mijn stuk is echter een generatie aan het woord die aan de poorten van het huwelijk stond te trappelen van seksueel ongeduld en die samenlevende jongelui in deze tijd alleen of vooral daarop aankijkt. Dat wordt zo niet letterlijk gezegd, maar dat proef ik nu een beetje achter de woorden.

Wij waren vroeger ook een beetje ziek, maar weer anders, zo wil ik zeggen. In alle tijden is de sexualiteit een moeilijk te hanteren gegeven geweest. Dat kun je zien aan de sterk wisselende modes op dit gebied. Een heen en weer tussen preutsheid en losbandigheid. Waar was ooit het evenwicht? Het is een argument om als mensen van verschillende generaties met elkaar solidair te zijn en elkaars lasten te dragen (Gal. 6 : 2), samen zoeken naar de wil van God. Dat had wel wat meer mogen doorklinken in het stuk. Dat zeg ik met handhaving van alle genoemde argumenten.

Was de maatregel er een van kerkelijke tucht, zo is ons wel eens gevraagd. Het lijkt wel zo. Immers, er wordt gesproken van zonde en als men zich van zonde niet be-

keert, komt men automatisch in de sfeer van de tucht terecht. Dus logisch, dat het besluit in dat licht wel is gezien.

Toch wil ik er op wijzen dat strikt genomen hier niets anders gebeurt, dan dat een kerkeraad op 'n vraag tot medewerking een weigerend antwoord geeft. De gedachte zit hier achter dat de kerk niet het sullige instituut is dat zich overal voor laat gebruiken. Speciaal als 't er over gaat, de jongeren aan zich te binden of vast te houden, zie je kerken vaak rare capriolen uithalen. Is dat onder het motto: wie de jeugd heeft, heeft de toekomst? Tegen dat heidendom is hier dan nee gezegd. Wie Gods beloften en Gods geboden heeft en bewaart, die heeft de toekomst.

Tucht? De kerkvader Cyprianus van Carthago heeft eens gezegd dat als een zonde een algemeen karakter draagt, niet naar de straf maar naar de *onderwijzing* gegrepen moet worden. Dat is hier ook van toepassing. Onderwijzing van de hele gemeente, oud en jong, getrouwd en ongetrouwd. Want vergeet niet dat samenlevende jongelui thuis heel vaak een slecht huwelijk als voorbeeld hebben meegemaakt en dáárom bang zijn om te trouwen. En zo blijkt dan dat wij *samen* ontaard zijn (ps. 14 : 3). Dat is geen sfeer voor tucht. Volgende week hopelijk iets afsluitends.

L. VAN KLINKEN — HAARLEM

Het C.D.A. en de economische orde (2)

3. De taken en bevoegdheden van het micro-, het mezo- en het macro-niveau

Het grondmotief voor het optreden van de Overheid is volgens het C.D.A. het voor haar deel creëren en beschermen van de publieke voorwaarden die mensen voor het kunnen vervullen van hun roeping nodig hebben. Dit bevorderen van de publieke gerechtigheid valt volgens het C.D.A. uiteen in twee velden van overheidszorg (blz. 92):

- 1) het respecteren van de vrijheid die mensen en organisaties nodig hebben om tot verantwoordelijkheid te kunnen komen;
- 2) het nastreven van zekere materiële bestaansvoorwaarden die evenzeer nodig zijn voor het kunnen toekomen van mensen aan hun bestemming. Zij doelt hier tevens op de voorziening in de collectieve goederen of diensten, die evenzeer voor het voortbestaan van mensen essentieel zijn.

Deze benadering houdt in dat de bedrijfsgenoten in de onderneming en de sociale partners op mezo- en macro-niveau een eigen verantwoordelijkheid hebben op basis waarvan men eigen doeleinden kan stellen (blz. 94). Middels de sociale voorzieningen van de verzorgingsstaat dienen de burgers door de Overheid beschermd te worden tegen de grote conjunctuurschommelingen, tegen al te grote wisselvalligheden die de vrije markteconomie veroorzaakt.

Hoever de Overheid hierbij zal gaan hangt volgens het rapport af van de actuele maatschappelijke omstandigheden (blz. 93). In een tijd van grote sociale nood valt niet moeilijk aan te geven dat de afweging tussen de

eigen verantwoordelijkheidsbeleving en de voorziening in materiële bestaansvoorwaarden ten gunste van de laatste moet uitvallen, indien de bedrijfsgenoten of de sociale partners niet uit zichzelf tot adequate voorzieningen komen.

Tot die randvoorwaarden behoort onder meer de voorziening in de materiële bestaansvoorwaarden die thans in onze samenleving noodzakelijk worden geacht. Dat geldt ook ten aanzien van het inkomensbeleid. Ook hier wil het C.D.A. dat de overheid een minimum bestaansniveau garandeert, dat voor iedereen geldt. Het denkt in dit verband aan vormen van negatieve inkomstenbelasting (blz. 97).

De overheid beschikt niet over de instrumenten voor het kunnen garanderen van een volledige werkgelegenheid, aldus (terecht) het rapport (blz. 98). De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de sociale partners op het mezo- en het macro-niveau (blz. 99). Het werkgelegenheidsvraagstuk gaat volgens het rapport voor een belangrijk deel het ondernemingsniveau te boven. Het effect van vele beslissingen gaat immers de reikwijdte van de afzonderlijke ondernemingen te boven. Dit naar een hoger niveau brengen van de beslissingen is, volgens het rapport, geen inbreuk op het C.D.A.-verantwoordelijkheidsmodel; een echt verantwoordelijke besluitvorming, die weet wil hebben van de reikwijdte-aspecten, die de oriëntaties rentmeesterschap en solidariteit met zich meebrengen, vereist op een aantal belangrijke punten besluitvorming van een hoger niveau (blz. 102).

a) De verantwoordelijkheden op het micro-niveau

Binnen de ondernemingen valt op tal van terreinen het zwaartepunt van de besluitvorming over sociaal-economische aangelegenheden (blz. 32). De bevoegdheid tot het beslissen over de produktie, over de investeringen wil het C.D.A. in de onderneming laten (blz. 103).

De vrije marktwerking op het terrein van de grondstoffen roept enige zeer ongewenste effecten op, aldus het rapport (blz. 112). Ten aanzien van het milieu-, het grondstoffen- en het energievraagstuk geldt, volgens het rapport (blz. 113), dat de onderneming zich gebonden zal moeten weten aan randvoorwaarden die de Overheid op deze terreinen stelt.

Inzake het probleemveld technologie en arbeid stelt het rapport (blz. 113 t/m 115), dat dit probleemveld het beste op het micro-niveau, in de onderneming dus, kan worden behandeld. Het verwezenlijken van de werkgelegenheidsdoelstelling krijgt volgens het C.D.A. meer kans van slagen als een arbeidsplaatsenbeleid wordt gekoppeld aan eenzelfde beleid met betrekking tot een inkomens- en vermogensdelingsregeling. Ook inzake het vraagstuk van de inkomensverdeling wil het C.D.A., dat de inkomens meer dan thans het geval is, binnen de ondernemingen moet kunnen worden bepaald. Op dit niveau kunnen de inkomens volgens het rapport het beste worden afgewogen tegen de te realiseren produktie, de produktiviteit, de in te schalen techniek, de arbeidstijden, etc. Het kan binnen de onderneming een heel reële keuze zijn om nieuwe technologie ook te richten op humanisering van arbeidsomstandigheden, waarbij de bedrijfsgenoten akkoord gaan met een wellicht geringere produktiviteit van de nieuwe machines en dus ook geringere mogelijkheden tot inkomensstijging (blz. 114). Per onderneming wil het C.D.A. dus de inkomens bepaald zien, maar uit overwegingen van solidariteit wil het ook dat de onderneming met andere ondernemingen tot enige onderlinge afstemming moet komen (blz. 116). Een bedrijfstak-C.A.O. als globaal kader en als minimum-richtsnoer kan volgens het rapport zeer wel functioneren ter ondersteuning van een verantwoorde zelfstandige beleidsruimte per onderneming.

Volgens het rapport (blz. 117) kunnen voorts al te grote verschillen in produktiviteitsontwikkelingen tussen ondernemingen het gerechtvaardigd maken om verschuivingen in de heffingsgrondslag voor belastingen en sociale premies te overwegen, van arbeid naar bijvoorbeeld toegevoegde waarde van ondernemingen. Op deze wijze wil het C.D.A. al te grote individuele inkomensverschillen tegengaan en binnen aanvaardbare verhoudingen brengen.

Het C.D.A. wil de interne structuur van de ondernemingen bij dit alles betrekken en de beslissingsbevoegdheden in de onderneming leggen in handen van de gezamenlijke bedrijfsgenoten. Het rapport doet enkele voorstellen tot wijziging van de zeggenschapsverhoudingen binnen de onderneming.

b) De verantwoordelijkheden op het mezo-niveau

Het mezo-niveau van de bedrijfstakken is tot nu toe veronachtzaamd (blz. 118). Het is in zeer geringe mate ontwikkeld. En juist op dit niveau kunnen volgens het C.D.A. heel goed een aantal besluiten worden genomen, die het micro-niveau van de afzonderlijke ondernemingen te boven gaat. Het C.D.A. wil niet streven naar een restauratie van de P.B.O. uit de jaren vijftig (blz. 121). Maar het wil wel een geïnstitutionaliseerd bedrijfstakoverleg van georganiseerde werknemers en werkgevers ter ondersteuning van de beleidsruimte in de afzonderlijke ondernemingen. Men wil

de Overheid als waarnemer bij het bedrijfstakoverleg toelaten. Dit maakt duidelijk, aldus het rapport (blz. 121), dat het C.D.A.-streven naar ge-institutionaliseerd bedrijfstakoverleg geen corporatisme inhoudt.

Op het bedrijfstakniveau moeten volgens het rapport de volgende vijf onderwerpen aan de orde komen (blz. 121 t/m 124):

Ten eerste: het verschaffen van informatie aan de bedrijfstakgenoten over ontwikkelingen binnen de bedrijfstak, ontwikkelingen in de buitenlandse concurrentie, ontwikkelingen met betrekking tot de afzet etc., die voor alle deelnemers in de bedrijfstak zeer belangrijk kunnen zijn, over de investeringen.

Ten tweede: het gezamenlijk verrichten van activiteiten die van algemeen ondersteunend karakter zijn binnen de bedrijfstak, doch die het draagvlak na de individuele onderneming te boven gaan, zoals research, de afstemming van de vraag naar arbeidskrachten, de scholing van arbeidskrachten, exportbevorderende activiteiten en sanering van de bedrijfstak.

Ten derde: gezamenlijke afspraken omtrent kwesties die men buiten de onderlinge concurrentie wil houden (een zekere afstemming van de inkomens, humanisering van arbeidsomstandigheden, werktijden, vakantie-dagen, pensioenen, etc.).

Ten vierde: de werkgelegenheidsontwikkeling.

Ten vijfde: het bedrijfstakoverleg als invalspoort voor de overheid. De overheid heeft aldus een representatief adres tot wie zij zich kan richten als zij meent vanuit haar verantwoordelijkheden de bedrijfstakgenoten op ontwikkelingen te moeten wijzen of hen ergens toe te moeten oproepen.

c) - De verantwoordelijkheden op het macro-niveau

Op het macro-niveau gaat het enerzijds om overleg tussen de sociale partners afzonderlijk en anderzijds om (en deels in overleg met) de landelijke Overheid. De centrale werknemers- en werkgeverorganisaties moeten tezamen nagaan op welke wijze de continuïteit van onze nationale bedrijvigheid het beste kan worden gewaarborgd. Men zal ook in overleg moeten treden met (blz. 126) de Overheid over de aanpak van het milieu-, het grondstoffen- en het energiebeleid, het onderwijsbeleid, de ontwikkeling van de technologie, de internationale arbeidsverdeling en de nationale werkloosheid.

Op het macro-niveau van de sociale partners is één van de belangrijkste taken het begeleiden van de herstructurering: de verschuiving van het zwaartepunt van onze bedrijvigheid van industrie naar dienstensector (blz. 127).

Het rapport tracht tenslotte vorm te geven aan de verantwoordelijkheid van de centrale Overheid. Wij zullen ook hiervan slechts een zeer summiere behandeling geven. Men tracht ten aanzien van de vele onderwerpen de Overheidstaak aan te geven. Het is zeer de vraag, aldus het rapport (blz. 137) of particuliere ondernemingen de volle verantwoordelijkheid kunnen dragen voor een gegarandeerde leverantie van energie. De Overheid heeft volgens het C.D.A. hier een bijzondere verantwoordelijkheid. Dit gedeelte van het rapport komt er op neer, dat men daar, waar de afzonderlijke ondernemingen en het bedrijfstakoverleg tekort schieten de Overheid een taak wil geven. Ook wil men daar, waar nodig is, consumentenorganisaties in het geheel laten meespelen.

door P. C. van Wijk - Zaltbommel

De taal is gans het volk

Onder bovenstaande titel opende Prins Claus op 27 augustus jl. een conferentie voor neerlandici. Zijn toespraak werd opgenomen in de Nederlandse Staatscourant. Na het een en ander verteld te hebben over de moeite van het leren van de nederlandse taal maakte de prins een aantal waardevolle opmerkingen over het woordgebruik.

De gemiddelde woordenschat van een nederlander ligt aanzienlijk lager dan het beschikbare aantal woorden. Het vervelende daarbij is dat wel gemakkelijk buitenlandse woorden worden gebruikt of misbruikt om onder woorden te brengen wat men wil zeggen. In dit verband werd het volgende opgemerkt:

„Het is een gevaarlijk verschijnsel — deze verloedering —, wanneer nog altijd, naar ik aanneem, het gezegde geldt: De taal is gans het volk. Dat verarmt dan wel door willekeurige overname van woorden en begrippen uit vreemde talen ook dan, wanneer er een rijkbaars Nederlands woord is.”

De taal is aan verandering onderhevig. Er is een wisselwerking tussen taalgebruik en verandering van maatschappelijke inzichten en toestanden. Dit kan zowel verrijking als verarming van de taal

H. LANGERAK — UTRECHT

De dichter en zijn dood (2)

Ik zou, zo beloofde ik in het vorige artikel, nog iets zeggen over de zogenaamde helderziendheid van de dichter Marsman.

Daartoe eerst iets over zijn aard, aanleg en omstandigheden.

Hennie (U weet dat hij zo werd genoemd) is een heel energieke jongen, met een sterke wil om van het leven iets te maken. Hij heeft een biezondere intelligentie en daarbij de gevoeligheid van de dichter. Wat hij beleeft, of, beter gezegd, wat hij ervaart moet hij uiten in een gedicht.

Zodoende weten we b.v. dat hij geweldig veel hield van het water. Dat blijkt o.a. uit het volgende gedicht.

Lezend in mijn boot

*Ik was nog een jongen toen ik voor het eerst
het verhaal van den Vliegende Hollander las.
't was zomermiddag, ik was
in mijn roeiboot de plas
opgegaan en liet mij drijven:
ik lag op mijn rug,
de ruimte, de teerlucht, de lichte golfslag,
tegen het boord verrukten mij en ik dacht:
wie kan zeggen, dat hij het licht heeft gezien
en muziek heeft gehoord,
zolang hij het water niet kent
en dit landschap niet heeft gezien?*

Hennie mag dan in het beboste Zeist wonen, een roeiboot heeft ie en hij gaat de plas op.

Zijn liefde voor het water drijft hem ook naar de Zeevaartschool, waarvoor hij, zoals gezegd, werd afgekeurd.

Wat zal hij veel over de zee en het varen op zee hebben gedacht en gedroomd. En wat was zijn zwakke gezondheid hem dan een ergernis.

Hij wil niet ziek zijn, hij wil leven, hartstochtelijk leven. De keiharde wetmatigheid van zijn kwaal kan hij niet uitstaan. Hij erkent maar één wet: LEVEN.

tot gevolg hebben. Hier volgt nog een citaat:

„In een steeds materialistischer wordende maatschappij stelt men smalend vast, dat het maar al te vaak gebruikte gezegde 'dat is zonde' steeds betrekking heeft op iets dat geld kost... Volgens de Calvinistische predestinatieleer kon men ook uitverkoren zijn door succes in zaken. Maar de verworvenheden van dit succes dienden dan niet als persoonlijk eigendom te worden beschouwd. De uitverkorene wist, dat hij slechts de functie van rentmeester vervulde. Trouwens bij de na-oorlogse zuivering van het geld en het afromen van oorlogswinsten door de Nederlandse overheid, beriep de toenmalige minister van Financiën, Prof. Lieftink, zich op dit Calvinistische beginsel van het rentmeesterschap. Tegen deze achtergrond blijft er niet veel over van de ironie, waarmede het aan-

gehaalde gezegde 'dat is zonde...' vandaag wordt begeleid. Laat ik nog een ander voorbeeld, dat mij wel eens bezig houdt, aanhalen. Het is uit een geheel andere sfeer. Diepe stilte wordt wel eens aangeduid met 'Er gaat een dominee voorbij'. Is het werkelijk slechts het plotselinge zwijgen van betrapte dronkemannen, die de preek van de dominee vrezen? 'Een zeevarende natie kende de angst gedurende en na de storm. Het was de taak van de dominee de jobstijding van verlorengedaan leven te brengen. In geladen stilte gluurden achter de gordijnen de vrouwen. Kwam de dominee op het huis af, of trok hij voorbij?' ”

Zo, dat was deze keer eens wat anders.

De moraal?

Niet te veel vreemde woorden gebruiken bij preken en schrijven! Of helemaal niet, er zijn nederlandse woorden genoeg.

Lex Barbarorum (wrede wet)

*Geef mij een mes.
ik wil deze zwarte zieke plek
uit mijn lichaam wegsnijden.*

ik heb mij langzaam recht overeind gezet.

*ik heb gehoord, dat ik heb gezegd
in een huiverend, donker beven:
ik erken maar één wet:
léven.*

*allen die wegwijnen aan een verdriet,
verraden het en dat wil ik niet.*

Zo wil hij leven. Niemand behoeft zijn zwakke gezondheid op te merken. Bij dit alles komt ook nog zijn opvoeding. Vader en moeder staan niet naast elkaar wat hun diepste gevoelens betreft, hun houding tegenover God. Dat er over deze zaken toch wel zal zijn gesproken lijkt mij haast zeker. Vooral omdat zijn vader later, door de z.g.n. Buchmann-beweging, toch weer bijbelser is gaan denken.

Is het vreemd dat een mensenkind in deze omstandigheden, veel bezig is met alles wat te maken heeft met het leven, de dood en het leven na de dood?

En is het dan een wonder dat hij zijn levensreis vaak ziet als bootreis? In tijden van grote benauwdheid ligt hij dan voor zijn gevoel in een schip dat in de storm is terecht gekomen.

Maar het is toch niet alleen maar de boot waarin hij terechtkomt als de ziekte hem in de benauwdheid jaagt. Zijn angsten zetten hem ook wel tegen de muur.

Omstreeks 1932 schrijft hij:

Vrees

*Ik vraag mij af
hoe lang het nog duren zal
dat ik als een bal
heen en weer wordt geslingerd
en van vrezen verval
tot steeds dieper vreesachtigheid.
en hoe kort is de tijd,
hoe kort de tijd
dat ik als een bevende voorjaarswingerd
tegen de machtigen muur van het leven hang!*

waarvoor ben ik bang?

*ik ben bang voor het uur
dat de dood mijn lichaam ontbinden zal
en mijn ziel wordt gezet in het vuur.
ik ben bang dat ik staan zal tegen de muur
en dat de kogel niet missen zal.
ik ben bang, dat ik noch in den duur
noch daarna in de schaduwen van het Dal
den weg naar het hart des levens
meer vinden zal —*

ach, de vrezen zijn zonder tal

Dit gedicht geeft weer een heel ander beeld van het verwachtte en gevreesde einde. Vandaar ook dat ik niet geloof dat we bij deze dichter aan telepathie moeten denken.

Tenslotte, er is niet alleen vrees, er is ook wel iets anders:

Berusting

*Tussen di togenblik en mijn dood
ligt misschien een lang leven;
ook een groot?
de hoop daarop heeft mij allengs begeven;
maar is groot of klein niet om het even
voor wie gelooft dat wij pas met den dood
gaan leven?*

Tot zover. Mochten U de ideeën over zijn helderziendheid niet hebben geïnteresseerd, dan hebt U in elk geval toch kennis kunnen nemen van enkele mooie gedichten, en kennis kunnen maken met een, zeer apart, mensenkind.

Laat eens wat horen

Korrespondentie over deze rubriek naar:

A. W. Biersteker,
Fazantenkamp 526,
Maarssen (03465-65358)

**Evangelisatie
tijdens de godsdienstles**

Kent U het „Instituut voor Evangelisatie”? Je zou het kunnen aanduiden als het zelfstandig werkend onderdeel van de internationale beweging „Campus Crusade for Christ”. Het werk van C.C.C. nam een aanvang in 1951 en is nu uitgegroeid tot een wereldwijde organisatie met meer dan 9300 medewerkers in 96 landen. C.C.C. heeft steeds studerende jongeren in het vizier gehad, het „Instituut” in ons land richt zich op jongeren en ouderen, en wil christenen stimuleren om vanuit een diepbeleefde relatie met de levende Heer getuigend in de wereld te staan.

Wat doet dit „Instituut” nu concreet? Een paar dingen. Grotere groepen toerusten in z.g. „explo's”: meerdaagse bijeenkomsten waarin Schriftstudie en praktisch evangeliseren centraal staan. Meer nog wordt „gemikt” op kleine kernen die na studie en gebed buitenstaanders in praatgroepen pogen samen te brengen. Ook worden enkele periodieken uitgegeven. Een dochterorganisatie: de Agape-beweging stelt zich ten doel: „jongeren en ouderen in de gelegenheid te stellen om zich vanuit hun opleiding of ervaring voor een minimum van twee jaar beschikbaar te stellen voor evangelisch opbouwwerk in b.v. 'derde-wereld'-landen. Op dit ogenblik zijn er werkers in diverse Aziatische en Afrikaanse landen, waar plaatselijke kerken vragen om hulp bij de opbouw van een bepaald projekt. Hand in hand met deze praktische hulp gaan evangelisatie en persoonlijke toerusting.”

Tenslotte — en daarop wilde ik graag eens de aandacht vestigen — is te noemen het „schoolwerk”. Een paar teams bezoeken scholen en geven inhoud aan de „godsdienstlessen”. Als „godsdienstleraar” aan een school voor mavo heb ik een paar dagen — voorafgaande aan de „grote vakantie” — zo'n groepje aan het werk gezien en ik ben diep onder de indruk gekomen van de wijze waarop de mensen van het „Instituut” die vaak terughoudende

en onverschillige middelbare schoolier wisten te boeien en te bereiken. Wat is het Evangelie toch hartveroverend als het zó in alle eenvoud en oprechtheid wordt doorgegeven. Wilt U een paar reacties? Een meekijkende en meelusterende collega: „Wat is dit belangrijk — dit zouden alle collega's moeten zien!” Een paar leerlingen: „Ik vond het mooi en leerzaam. Uit de film haal je wel heel goed, hoe je terug naar God moet. En dat je terug naar God kunt.” „Ik vond deze les erg fijn.” „Ik vond de dia-serie erg goed. Mijn ouders geloven wel en zelf ben ik ermee grootgebracht. Ik begin er tegenwoordig steeds meer over te denken. Maar het is erg moeilijk om Hem als je Here en Heiland te ervaren. In de dia-serie was dat erg duidelijk.” Heel veel leerlingen hebben uitgesproken dat die bijzondere „godsdienstles” grote betekenis heeft gehad. Dat God zo dichtbij is en dat het geloof in Hem zo'n levenswerkelijkheid kan zijn en dat de bijbel zulke grote beloften heeft. Vergeet U toch niet dat zoveel jongeren in een geestelijk vacuüm leven en dat geestelijke leiding in hun leven vrijwel ontbreekt en dat ze bewust of onbewust vaak hunkeren naar vrede en uitzicht in een wereld die zo kil en onherbergzaam kan zijn. Natuurlijk reageerde niet iedere leerling zo positief en zo dankbaar. Op de vraag: „Wie is Jezus voor jou?”, werd ook geantwoord: „Een groot vraagteken”, of: „In het dagelijks leven bar weinig”, of: „Ik geloof wel in Jezus, maar ik merk niet vaak van Hem dat Hij bestaat.”

Toch ben ik erg dankbaar voor het bezoek van die jonge enthousiaste evangelisten van het „Instituut”. En ik ben niet de enige. Een collega uit een andere plaats zei: „Graag wil ik u nogmaals bedanken voor uw komst naar onze school. Onvoorstelbaar is het, wat wij allen die 12e mei beleefden! Ik overdrijf niet wanneer ik stel dat ik getroffen werd door de sfeer van gespannen aandacht en grote openheid die in alle door u bezochte klassen ontstond, ... ik heb uw aanwezigheid op school dan ook ervaren als een hoogtepunt in mijn werk”.

Is er geen kritiek denkbaar op de aanpak van deze werkers. Ach, je schrikt als „geheide” gereformeerde soms wel een beetje van de zeer directe benadering. Maar misschien is die schrik wel heilzaam. En wat meer aandacht en waardering voor de kerk mocht ook wel. Maar verder is het optreden en de werkwijze van deze zeer bijbelgetrouwe christenen bewonderenswaardig en effectief.

Wij hebben stellig aandacht voor wat ver weg op de zendingsvelden gebeurt, we bidden voor onze zendingen, we offeren (althans geven) voor het werk van de zending. Maar laten we het arbeidsterrein direct om ons heen niet over het

hoofd zien. Wat is er een geestelijke armoe, wat is er een nood, en wat zijn er nog veel mogelijkheden voor de verkondiging. Ninevé bekeerde zich op de woorden van de sombere oordeelsaanzegger Jona. Wie weet wat God de Heilige Geest nog een zegen wil geven op het blijmoedige optreden van het „Instituut voor Evangelisatie”, op het uitdragen van de Boodschap door anderen en door ons.

Misschien wilt U ook het in dit stukje beschreven werk in uw voorbode opnemen, misschien wilt U het ook financieel wat steunen: voor verdere uitbouw is hulp in dit opzicht zeer gewenst. Wat ik U hier vertelde geeft maar een heel beperkte indruk. Het adres: „Instituut voor Evangelisatie”, Postbus 81, Hoofdstraat 53, 3970 AB Driebergen.

C. van Baardewijk, Wezep

R. Bijlsma,
Bijbelse Kernwoorden.
1979 Kok, Kampen.

Professor R. Bijlsma, oud-hoogleraar aan de Protestantse Theologische Faculteit in Brussel, heeft de laatste jaren meerdere boeken het licht doen zien. Na boeken over Catechetik en Nieuwtestamentisch Grieks (het enige N.T. Griekse grammaticaboek in ons taalgebied) verscheen onlangs

een boek met de titel „Bijbelse Kernwoorden”. Het is het derde deel in de serie „Gemeente van Christus nú.”

In het boekje, dat 158 pagina's telt, worden vijftientig „kernwoorden” behandeld. Het zijn woorden als „arm zijn”, „beking”, „dienst” en „evangelie”, maar ook begrippen als „gerechtigheid”, „hoop”, „liefde”, „wet” en „ziel”. De begrippen staan alfabetisch gerangschikt.

Het is een werkje geworden dat, lijkt me, niet naar een uitputtende behandeling van elk begrip streeft, maar inderdaad de gemeente van nu wil wijzen op de praktische consequenties van christen-zijn. Het (overigens niet consequent volgehouden) patroon van elk stukje is: de betekenis (sen) van het begrip in het Oude Testament, in het Nieuwe Testament en de „toepassing voor het heden”. Met name dat laatste komt geregeld terug. Aan het einde van de behandeling van de thema's lezen we kopjes als „beking in onze tijd”, „praktisch-theologische consequenties”, „toepassing in de praktijk”, enzovoort.

Bekijk ik de inhoud in vergelijking met andere werken, die Bijbelse begrippen willen behandelen, dan valt me op dat a. de meeste begrippen ook in andere werken voorkomen en b. de behandeling wel iets anders is dan in „grote voorgangers”, maar niet buitengewoon verschilt. Als ik het vergelijk met twee boeken, die veel lezers niet onbekend zijn, te weten ds F. J. Pop's „Bijbelse Woorden en hun Geheim” en „onze” prof. Jager's boek „Kernwoorden van het Nieuwe Testament”, dan noteer ik concreet het volgende:

— Vergeleken met het boek van prof. Jager (of de recente uitgave in twee delen) biedt Bijlsma's boek veel nieuwe dingen. Een aantal trefwoorden komt voor, die je niet zo aangegeven bij Jager tegenkomt. (Het omgekeerde is overigens in nog sterkere mate het geval!) Bovendien beperkt Jager zich grotendeels tot het N.T., wat Bijlsma niet doet. Qua systematiek is Bijlsma's boekje wat „zakelijker”; waarbij ik aanteken dat Jager de lezer daarentegen (wat minder zakelijk misschien) meer mééneemt, meer een persoonlijk gesprek met de lezer heeft (mogelijk erg subjectieve noties).

— Het boek laat zich qua benadering en opzet beter vergelijken met het boek van Pop. Daarbij noteer ik dat in Pop's (klassiek geworden) uitgave véél méér begrippen voorkomen dan bij Bijlsma. Slechts vier van de 25 begrippen van Bijlsma komen niet — onder hetzelfde trefwoord — bij Pop voor. (Daarbij bevindt zich overigens wel het uiterst belangrijke begrip „Koninkrijk Gods”).

Pop gaat bovendien veel gedegener op de stof in, daarbij naar volledigheid strevend, waar Bijlsma dat niet doet. Bijlsma daarentegen geeft de zaken vaak (ik zei het al) „zakelijk” weer, waardoor de lezer snel (meestal sneller dan in het andere boek) weet „waaraan hij toe is”. Jammer vind ik echter de beperkte omvang

van „kernwoorden”, waarbij ik hier en daar ook een andere keus zou hebben gemaakt.

Konklusies: Naast het boek van Jager kan dit boekje wel een functie hebben. De stof overlapt maar voor een klein deel. Methodisch zijn ze erg verschillend.

Wie met Pop gewerkt heeft zal bij Bijlsma betrekkelijk weinig nieuws vinden. Wat echter wel nuttig kan zijn is de (nog) wat meer systematische benadering en de aktualisering. Sommige theologische accenten zijn ook wel anders, meen ik.

Voor wie Pop te moeilijk, te uitputtend of te duur vindt (plm. f 60,—) is het boek van Bijlsma mogelijk een plezierig boek. Ik blijf overigens ook Bijlsma's boek voor de geboden stof vrij prijzig vinden.

P. J. van Kampen

Een noodkreet

Waarde Lezers,

U hebt zonder twijfel de advertentie van de Reformatorische Bijbelschool te Zeist gelezen. En U hebt daaruit vooral vernomen dat die in grote moeilijkheden verkeert. Drie jaar geleden kon het Bestuur een uitgewoond gebouw van de gemeente Zeist huren. Vooral dank zij de actie van een aantal leerlingen kon dat voor een minimale prijs herschapen worden in een bruikbaar schoolgebouw met internaat. Maar nu heeft het gemeentebestuur in verband met zijn bouwplannen de huur van het gebouw opgezegd. Dat betekent dat op 1 augustus 1980 de school uit haar tegenwoordige behuizing verdwenen moet zijn. Als er niets gebeurt komen we op straat te staan! En dat gebeurt — dat mogen we met dank aan God zeggen — terwijl de school bloeit, ze al meer ingroeit in de taak die wij haar hebben toegedacht en de toeloop van leerlingen zo groot is dat bij de toelating ervan selectie moet worden toegepast.

Ik heb er in ons blad al meermalen op gewezen dat de oprichting van deze school — die een middelbare theologische opleiding wil geven waarbij bijbelstudie de dominerende plaats inneemt — een zaak van geloof en gebed is geweest. Met name ook van de leraren die voor het „honorarium” van een „boekenbon” met vreugde hun tijd en krachten aan de schoolarbeid hebben gegeven.

Zou nu deze school vanwege gebrek aan behuizing haar arbeid moeten staken? De school heeft een eigen gebouw nodig, want ze is een „dag-school”. Met het Bestuur en allen die iets van de grote betekenis van juist dit instituut beseffen zeggen wij: *Deze school weg? Dat kan niet! Dat mag niet.*

In deze situatie doet het Bestuur een zeer dringend beroep op allen die dit lezen om er aan mee te werken dat de Bijbelschool een eigen gebouw krijgt. Een gebouw dat maakt dat zij honkvast wordt.

We beseffen allemaal dat daarvoor geld, heel veel geld nodig is. En daarom vragen wij van U een gift, een gróte gift als dat mogelijk is! U kunt die storten op postgiro 3091180 of op Bank N.M.B. rek.nr. 69.09.10.983.

Tot de volgende keer.

C. Veenhof

IJsselmuiden-Grafhorst — Beroepen te IJsselmuiden-Grafhorst ds L. W. Blokhuis te Schiedam.

Oegstgeest — Kandidaat G. de Lange te Middelstum heeft het beroep van Oegstgeest aangenomen.

Ds J. van Dijk — Ds J. van Dijk (emeritus-predikant van Heerenveen) is 17 november j.l. 80 jaar geworden. Hartelijk gefeliciteerd! Zijn adres: Verzorgingstehuis „De Blenke”, K. 375. Regge 42, Hellendoorn (Ov.), tel. 05486-55105.

Langerak — De kerkeraad van Langerak stuurde ons het volgende bericht:

Naar is gebleken is er in onze kerken nogal wat misverstand ontstaan naar aanleiding van het bericht in Opbouw van 21 september 1979 inzake de onttrekking van ds H. A. Strating als predikant van de Ned. Geref. Kerk te Langerak als zouden nog al wat broeders en zusters ds Strating hebben gevolgd. Zulks is allerm minst het geval, slechts één gezin heeft zich aan opzicht en tucht van de kerkeraad onttrokken en is ds Strating gevolgd.

Het was de kerkeraad reeds lang bekend dat ds H. A. Strating het moeilijk had met ons kerkverband. Nog maar slechts enkele maanden in Langerak of er hadden al besprekingen plaats tussen de beide moderamen van de Geref. Kerk vrijgemaakt binnenverband en buitenverband. Dat is op zich zelf niet af te keuren. Allerm minst. Zelfs is dat een roeping elander te zoeken, maar het bleek wel spoedig dat men met de broeders binnenverbanders wel spreken kon als men maar binnen hun verband wilde terugkeren. Daar lag echter het buitenverband plaatsen van ker-

keraad en predikant door de classis Dordrecht-Gorinchem op 3 juni 1969 tusen en de band met ds Amelink als emeritus-predikant van Langerak te hecht. Diens positie was nimmer in de saamsprekingen ter sprake gekomen.

Het was de kerkeraad bekend, gelet op de regelmatig gevoerde besprekingen op kerkeraadsvergaderingen, waar artikel 34 van het Akkoord van kerkelijk samenleven ter sprake kwam, en de door ds Strating geschreven artikelen in de kerkbode, dat hij grote bezwaren had tegen de onderhavige zinsnede.

„Deze zinsnede is onverstandig en zeer schadelijk voor de eenheid binnen onze kerken. Vrijelijk interpreteerbaar, zoals ze is. Door dit artikel wordt het voluit Gereformeerd zijn prijs gegeven”, aldus ds Strating. De kerkeraad is ook niet gelukkig met de derde norm tot heil der gemeente, maar kan zich niet op het standpunt van ds Strating stellen dat het onmogelijk is in het kerkverband te blijven. De kerkeraad meent dat het breken met het kerkverband alleen geboden is als het funktioneren van het kerkverband de grenzen van de Heilige Schrift overschrijdt. Ds Strating gebruikte als het over het kerkverband ging zeer zware woorden, die echter nooit door de kerkeraad werden overgenomen. Zo ook het woordje „heil”. Dit kan niet betekenen willekeur van mensen. Een kerk of kerken die over het heil spreken kan men houden aan het woord dat gebruikt wordt in de Schrift. Het heil der gemeente is geen belemmering om een zusterkerk tot bekering te roepen als dat nodig is. Ds Strating kon zich met dit alles niet verenigen en eiste van de kerkeraad het onaanvaardbaar uit te spreken, hetwelk voor alle broeders van de kerkeraad niet mogelijk was. Daarna las ds Strating een verklaring voor, dat hij zijn ambt als herder en leraar niet verder kon uitoefenen, zich met zijn gezin aan de gemeenschap der kerk onttrok en zich naar **artikel 28 der Ned. Geloofsbelijdenis** zich zou voegen bij de Geref. Kerk vrijgemaakt.

Ds Strating liet de kudde Gods in Langerak herderloos achter. Nooit is door de kerkeraad of de gemeente hem iets in de weg gelegd wat betreft de prediking van het Evangelie, het onderwijs aan de jeugd of wat dan ook. Dit was toch primair zijn opdracht.

De HERE liet echter de gemeente niet alleen. Op bijzondere wijze heeft Hij geholpen o.m. met de diensten des Woords op de zondagen. Wat ging er in de harten van menig broeder en zuster om toen de emeritus-predikant, ds Amelink, de zondagmorgen daarop de kansel betrad en Gods Woord verkondigde aan de hand van Handelingen 15:22-34. Ds Amelink besloot de preek als volgt:

„Er is een belofte van God dat overal waar geleerd wordt dat er geen andere naam is gegeven onder de hemel, waardoor we behouden worden, de eenheid opbloeit. Zo alleen, maar

dan echt zo alleen is de eenheid onder de christenen nog eens te verwachten. Onrustig blijft elk hart, onrustig blijkt elke gemeente, onrustig is elk kerkverband, onrustig blijft alle samenwonen van christenen, totdat we rust hebben gevonden in deze rechte leer. Laten we tot dwaasheid niet terugkeren.”

Enschede — Vorige week is in „Opbouw” gemeld dat in Enschede gesproken is over de mogelijkheid van kanselruil met de Chr. Gereformeerden aldaar.

Tegen de zinsnede: „als de Ned. Geref. gemeente op (vrij) korte termijn bij de Chr. Geref. kerkgemeenschap aansluiting zou zoeken” is vanuit (Ned. Geref. kring in) Enschede bezwaar gemaakt.

Liever zag men het als volgt geformuleerd: „Ook als een vereniging van de twee gemeenschappen nog jaren op zich zou laten wachten, is kanselruil mogelijk, mits er wordt uitgesproken dat overgang tot het Chr. Geref. kerkverband uiteindelijk de bedoeling is.”

Zalk en Veecaten — Uit „Veerpraat”, de rubriek nieuws uit Z. en V. citeren we:

Zoals u zondagmorgen hebt kunnen horen gaf de dankdagkollekte van de afgelopen woensdagavond een goede opbrengst te zien ondanks allerlei extra kollekten.

Dank zij de goede nalezing in de morgenkollekte steeg het bedrag tot een recordopbrengst en mede door de middagkollekte met nog een nagekomen gift steeg het eindbedrag tot het onverwacht hoge bedrag van zoveel duizend gulden. Hartelijk dank aan alle gevers van kleinere, grotere en nog grotere bedragen en bovenal dank aan de HEERE voor deze ontvangingen offervaardigheid.

Er is in vergelijking met vroeger heel wat veranderd. In het oudste kasboek van de kerk vond ik het jaar 1836 de post: 6 november gecollec-teerd f 0,40. In november 1859 wordt als totaalbedrag van de kollekten over deze maand vermeld: gekollec-teerd f 5,10. Maar dat was dan ook meer dan een eeuw geleden, toen er nog een uitgavenpost vermeld werd voor kaarsen. In 1880 werd er f 200,- per maand betaald voor het tractement van de dominee, maar toen werd er ook plaatsengeld 'ingebeurt' en beliepen de kollekten in april van dat jaar al f 38,92. Maar de hoogste kollekte was toch wel die van de dankdag 1979....

Ds Reitsema — 18 oktober j.l. stuurde ds Reitsema weer een rondzend-brief. We citeren hieruit een deel:

1. De afgelopen maand mochten we op Indaleni 4 volwassenen dopen en een heel aantal kinderen. We danken de Here, dat Hij harten opent voor het evangelie. Intussen zijn zij die het evangelie aannemen meestal enkelingen in hun familie, veelal vrouwen. Ook in de N.T.-ische tijd zal zo iets wel zijn voorgekomen. Paulus zegt aan de Korinthiërs, dat een

vrouw die een ongelovige man heeft, hem niet moet verlaten. En Petrus wekt vrouwen in de gemeente op om hun mannen voor het evangelie te winnen door hun levenswijze. Wilt u hen die zo alleen staan in hun omgeving helpen met uw gebeden? Het zou fijn zijn als we hele christelijke gezinnen kregen, die echt voor de komende generatie iets kunnen betekenen als kernen van de gemeente.

2. Het is in dezelfde jonge gemeente dichtbij Richmond moeilijk om personen te vinden, die leiding kunnen geven. Wilt u bidden dat de Geest gaven geeft en dat wij die mogen opmerken en erkennen zodat het werk in de gemeente niet een 'one-man-show' mag zijn, maar dat ieder meewerkt in het werk van de Heer met de gaven die hij heeft.

3. Nhlamvini is een dun bevolkt gebied aan de overkant van de Umkomaasrivier. We hebben er al jaren een schooltje. Een jaar of vijf geleden zijn er kerkdiensten geweest. Maar de belangstelling was te gering en onze mankracht niet voldoende om dit vol te houden. We namen een tijdlang het handjevol mensen dat van Nhlamvini kwam mee naar Mcibi, een post wat verderop. Nu werden we begin dit jaar door de eigenaar van het landgoed op Mcibi gedwongen de diensten daar te staken. De Here gebruikt ook zulke dwarsbomerij. We zijn weer begonnen op Nhlamvini en sindsdien zijn al weer twee volwassen meisjes gedoopt. Hun moeder volgt doopklas en verschillende heidenen tonen belangstelling. De evangelisten Zaca en Mncube doen er regelmatig bezoeken.

Wilt u bidden voor het werk daar.

4. We proberen jongelui uit de gemeente te trainen voor het zondagschoolwerk. Er zal in november een speciaal weekend voor hen worden georganiseerd in de Bijbelschool.

Spanjewerk — „Ik ontving uw brief van 20 augustus. Ik begrijp de situatie. Ik wacht nu op uw teken dat ik weer Bijbels bestellen mag bij het Bijbelgenootschap in Lima. Wij hebben veel Bijbels nodig, want de economische toestand van mijn land en de werkeloosheid is reden dat velen geen Bijbel kunnen aanschaffen...” Zo schreef ons Ds Li González in Lima, Peru, dezelfde, die zoveel werk voor de Psalmberijming heeft verzet. Tevoren had hij ons laten weten: „In juli hielden we een evangelisatiecampagne met heel goede resultaten. Bij die gelegenheid reikten we Bijbels uit aan diegenen, die er geen hadden en ook niet konden betalen”.

Het is alsof de Here ons op de proef stelt, om te zien wat er in ons hart is: onszelf desnoods iets ontzeggen en dit evangelisatiewerk voort helpen, of niet. Onze brief van 20 augustus, hierboven vermeld, was het sein op rood.

Broeders en zusters, wilt u meehelpen het weer op groen te zetten! De postrekening van het Spanjewerk te Rijswijk Z.H. is 210.453. Helpt u mee?

nieuws uit breder kring

Galerie 3, Kampen — Expositie: zaterdag 24 november om 16.00 uur wordt een tentoonstelling geopend van het werk van Nies den Engelsens uit Zwolle. Het geëxposeerde werk bestaat voornamelijk uit linoleumsneden. Deze tentoonstelling is tot en met 29 december te bezichtigen op de volgende tijden: maandag: 10-14 uur, woensdag t.m. zaterdag: 15-18 uur, en ook: donderdagavond: 19-21 uur.

De volgende exposities zullen worden gehouden:

- Boekillustraties, (illustraties van door Kok, Kampen uitgegeven boeken), tekeningen van Otto Dicke en Bert Bouman en van vroegere illustratoren zoals Jetses en Jo Spier;
- het werk van
- studenten van de Academie voor beeldende kunst te Kampen;
- Rein Pol, Groningen;
- Jan van Driel, Kampen;
- Paul v. d. Steen en Herman Tulp, Groningen.

Ned. Bijbelgenootschap — Hebt u wel eens contact met Spaans sprekende gastarbeiders?

Dan kan de brochure „Pasada la frontera” (De grens over - f 0,95) u helpen met hen over het evangelie te spreken. Er staan bijbelteksten in (in Spaans en Nederlands) die van toepassing zijn op hun situatie, afgewisseld met ervaringen van hier wonende Spanjaarden.

Ook „Dios llega al hombre”, het Nieuwe Testament in alledaags Spaans heeft de Bijbelpost voor u in voorraad. Prijs 3,15.

Weet u trouwens dat u buitenlandse bijbeluitgaven, van Arabisch tot Vietnamese, kunt verkrijgen bij het Nederlands Bijbelgenootschap, Postbus 620 in Haarlem?

Gideons — Wij ontvingen het 31e jaarverslag 1978-1979 van de vereniging De Nederlandse Gideons, Sportlaan 976 te 's-Gravenhage, postgiro-nummer 53.98.98.

Deze vereniging heeft tot doel de verspreiding van de bijbel in hotels, in ziekenhuizen, op schepen en in gevangenis.

Thans zijn aanwezig in 1951 hotels, motels, pensions 64776 bijbels; in 172 ziekenhuizen 12478 bijbels; in 51 gevangenis 1508 bijbels; op 15 schepen 4418 bijbels.

Beschikbaar zijn de bijbel (Nieuwe Testament en de Psalmen) in het Nederlands, het Evangelie van Lucas in het Duits, Engels, Frans en Nederlands en een Engelse uitgave van de gehele bijbel. Uit een geregelde con-

trole blijkt dat de bijbels veel worden gelezen. In 1978 werden 5.360 bijbels geplaatst.

Nu — in toenemende mate — ook de ziekenhuizen van bijbels worden voorzien, is het devies der vereniging niet alleen: In elke hotelkamer een bijbel, maar ook: In elke ziekenhuiskamer een bijbel!

Drukkerij »Steenbergen«

Periodieken
Boekwerken
Handelsdrukwerk

Zeist - Telefoon 03404-12452

PLAATS
UW FAMILIEBERICHTEN
IN DIT BLAD!

OPROEP

P
R
O
E
P

Welke kleuterleidster met ervaring, lid van de Ned. Geref. Kerk, gaat in op d'onderstaande uitdaging door eens te veranderen van werk?

Het bestuur van de Ds. Van Maasschool vraagt voor haar 2-klassige kleuterschool een hoofdleidster, vlot en enthousiast, die kan beginnen als het haar past!

Wij bieden een prachtig gebouw aangrenzend aan de school waarvan wij weten dat het gauw één geheel wordt: de basisschool!

Wie zet haar schouders hier onder?
Wie redt ons uit de nood?
Wij kunnen het niet stellen zonder!
Daarvoor is het werk te groot!

Wilt U meer weten, dat kan, 05206-8649 is het nummer van juffrouw IJzerman. Zij is bereid te antwoorden op de vragen die misschien bij U zijn komen dagen.

De heer G. J. Regterschot (Nachtegaalstraat 53, Wapenveld) is als voorzitter van het bestuur erg op uw schriftelijke reactie gesteld en indien mogelijk liefst binnen 5 maal 24 uur.

Het bestuur

Bericht

van de administratie

Hebt u verleden week op de achterpagina het aanbod van alle jaargangen van ons blad „Opbouw“ gezien?

Daar komt nog een vervolg op. We werden verrast door de grote animo die er voor die jaargangen was. Niet minder dan 12 telefoontjes bereikten ons.

We keren nu de zaak even om. We moesten natuurlijk 11 mensen teleurstellen, maar daar was ook het documentatiecentrum van de trainingsschool van „Youth for Christ“ bij, waar men veel belang heeft bij alle jaargangen. Wie kan hier geheel of gedeeltelijk helpen?

We willen hierbij ook graag bemiddelen.

Tel. Administratie 03434-4288.

De Reformatorische Bijbel School, de R.B.S. te Zeist, moet verhuizen.

Het huurkontraakt loopt per 1 sept. 1980 af. Om in de toekomst „HONKVAST“ te zitten, willen we een eigen huis. Dat kost veel geld.

Daarom onze:

Aktie R.B.S. Honkvast

We doen daarmee een beroep op U ons te helpen. Want ons werk, jonge mensen opleiden voor een taak in de gemeente, het jeugdwerk, de zending, de evangelisatie en het onderwijs moet doorgaan. **Streefbedrag f 500.000,—.**

Help ons! Doe mee! Geef nu!

Postgiro 3091180. Bankrek. N.M.B. rek.nr. 69.09.10.983
t.n.v. Ref. Bijbelschool te Zeist.

Aktie: R.B.S. HONKVAST

Reformatorische Bijbelschool

Slotlaan 241 — 3701 GG Zeist — Tel. 0 3404 - 24166

De volgende personen bevelen de R.B.S. en de Aktie R.B.S. Honkvast bij U aan:
Ds. P. Boomsma, Geref.-Y.F.C.; Mevr. L. G. H. Bremmer-Lindeboom, Geref. vrijgem.; Mevr. M. v. d. Brink-Aalders, Ned. Geref.; A. Th. Bakhuizen, Ned. Geref.; Ds. J. Bouw, Ned. Herv. E. A.; Ds. N. Cornelisse, l'Abri, Ned. Geref.; Mr. P. Coumou, Geref.; Prof. B. Goudzwaard, Ned. Geref.; Ir. J. van der Graaf, Ned. Herv.; Ds. L. Kievit, Ned. Herv.; Ds. K. B. Holwerda, Ned. Geref.; I. A. Kole, Geref. Gem.; Ds. W. van Laar, Ned. Herv.-G.Z.B.; Dr. H. Looyenga, Geref. vrijgem.; L. Luyendijk, Chr. Geref.; Ds. H. W. Noordman, Geref. vrijgem.; Drs. A. Noordergraaf, Ned. Herv.; Dr. B. van Oeveren, Geref.; G. van Oord, Ned. Geref.; Drs. A. Overwater, Chr. Geref.; Ds. H. van Ommen, Ned. Geref.; G. F. Pels, Geref. vrijgem.; Ds. J. A. van de Peppel, Geref.; Drs. W. G. Rietkerk, Ned. Geref.; Prof. Dr. Ir. H. van Riessen, Geref.; Drs. F. de Rooy, Ned. Geref.; G. Sipkema, Chr. Geref.; Prof. Dr. Ir. E. Schuurman, Ned. Geref.; Prof. Dr. W. van 't Spijker, Chr. Geref.; Ds. C. Snoel, Ned. Herv.-I.Z.B.; Ds. H. van Tongeren, Ned. Ger.; Ds. J. J. Tigchelaar, Ned. Herv.; Prof. C. Veenhof, Ned. Ger.; Prof. W. H. Velema, Chr. Geref.; Ds. A. van der Veer, Chr. Geref.; Dr. B. O. de Vries, Geref. vrijgem.; Ds. D. N. Verschoor, Geref.; Joh. Vuijk, Chr. Geref.; Mej. A. Vreugdenhil, Geref. Gem.; Dr. B. Wentzel, Geref.; P. C. van Wijk, Ned. Geref.; Ds. J. Westerink, Chr. Geref.; Ds. T. Harder, Chr. Geref.; K. Groeneveld, Chr. Geref.; Drs. W. van Heeringen, Ned. Herv.; G. Tromp, Geref. Gem.

ADVERTENTIES MOETEN UITERLIJK DINSDAGMORGEN
OM 10 (TIEN) UUR TER DRUKKERIJ ZIJN!!!

GOEDKOPE HERDRUK

Binnenkort verschijnt de 3e druk van de

BIJBELSE ENCYCLOPEDIA

Onder redactie van Prof. Dr. W. H. Gispen, Prof. Dr. E. J. Oosterhoff, Prof. Dr. H. N. Ridderbos en Prof. Dr. W. C. van Unnik.

Dit standaardwerk bevat meer dan 7000 trefwoorden met alle namen van personen, dieren, planten, voorwerpen, Bijbelboeken enz., met een duidelijke beschrijving en toelichting.

Het is op een bevattelijke wijze geschreven en bevat een overweldigende hoeveelheid betrouwbare informatie als praktisch hulp voor de bijbellezer, bijbelkring of persoonlijke studie.

Honderden recente foto's en illustraties over het bijbelse landschap, de archeologische vondsten enz. maken het boek nog waardevoller.

Van de vorige editie werden in zeer korte tijd 11.000 exemplaren verkocht en de Bijbelse encyclopedie werd ook in het buitenland op z'n juiste waarde geschat: er verschenen reeds vertalingen in Z.-Afrika en N.-Amerika.

Stuur uw bestelling op nevenstaande bon (te verzenden in open envelop, zonder postzegel) aan:

Boekhandel T. Wever

Antwoordnummer 5 — 8800 VB Franeker - Tel. bestellingen 05170-3147

De 3e druk verschijnt nu in één deel: ca. 750 bladzijden, met honderden foto's, tekeningen en kaarten in zwart/wit, gebonden met stofomslag.

NU f 60,— GOEDKOPER. De prijs van de 2e druk (in twee delen) bedroeg f 119,—.

De Bijbelse encyclopedie in één deel **f 59,—**
kost nu slechts

Bestel dit kostbare werk voor deze verrassend lage prijs nu reeds, voordat het opnieuw uitverkocht zal zijn.

BESTELBON

Wil mij onmiddellijk na verschijning toezenden

..... ex. **Bijbelse encyclopedie, 3e dr. ééndelige uitgave, geb. à f 59,—.**

Naam:

Straat:

Postcode en plaats:

Giro- of bankrekening: Opb.